

Posudek
na rigorózní práci Mgr. Davida Vincíka

Adhezní řízení

I.

Rigorózní práce o rozsahu 155 stran textu je věnována postavení poškozeného v trestním řízení, jeho procesním právům, adheznímu řízení a souvisejícím otázkám. Poškozený je jedním z nejdůležitějších subjektů trestního řízení a jednou z důležitých stran trestního řízení. Rigorózní práce je tak zpracována na aktuální téma. Aktuálnost tématu je umocněna přijetím zákona č. 45/2013 Sb., o obětech trestných činů, který přinesl komplexní úpravu pomoci obětem trestných činů, dosud roztržštěnou do několika zákonů, a který novelizoval také trestní řád. V posledních letech je vidět v legislativní praxi zřetelný trend spočívající v posilování práv poškozeného a oběti trestného činu. Jedná se o přirozený vývoj, který reaguje na potřebu zlepšit postavení poškozeného vůči obviněnému, kterému je právní úpravou zajištěno v široké míře právo na spravedlivý proces. Poškozený byl naopak velice dlouho v rámci trestního řízení chápán pouze jako nositel důkazu.

Za cíl své práce autor uvádí přinést obsáhlý a úplný obraz adhezního řízení v české právní úpravě spolu se zamyšlením, zda je tato právní úprava dostatečná a způsobilá umožnit poškozenému dosáhnout jeho nároků na náhradu škody, nemajetkové újmy a vydání bezdůvodného obohacení. V případech, kdy v této úpravě shledává určité rezervy či případné nedostatky je pak jeho cílem navrhnout de lege ferenda možné změny právní úpravy tak, aby adhezní řízení mohlo co nejrychleji a bez zbytečných překážek směřovat k naplnění svého účelu. Dílčím cílem je pak zamyšlení nad vývojem právní úpravy adhezního řízení v nedávné době a zodpovězení otázky, zda tento vývoj vždy směřuje ke zlepšení postavení poškozeného či nikoliv.

Rigorózní práce má jasnou, zřetelnou a logickou osnovu. Autor nejprve pojednává v první části o pojmu poškozeného a jeho procesních právech, o jeho významu v evropské i mezinárodní právní úpravě, o nárocích poškozeného v adhezním řízení, o průběhu adhezního řízení. V dalších kapitolách rozebírá opravné prostředky proti rozhodnutí o náhradě škody, zabývá se vykonatelností a vymahatelností nároku poškozeného a pojednává o odklonech v adhezním řízení.

Autor vypracoval práci na podkladě dostatečného počtu odborných literárních pramenů, s kterými správně a kreativně pracuje. Vhodně a přiléhavě používá judikaturu.

Nechybí abstrakt ani cizojazyčné resume i seznam klíčových slov.

Práce je napsána živým, čtivým stylem bez pravopisných chyb.

II.

Rigorózní práce je rozbohem platné právní úpravy. Práce neobsahuje žádné zásadní věcné chyby. Výklad je přiléhavý a obecně srozumitelný. Rigorózní práci zhodnocují dva faktory. Jednak je to určitý problémový charakter diplomové práce – autor se nesnaží jenom popisovat právní úpravu, ale hledá i určité širší souvislosti a poukazuje na nedostatky platné úpravy, a dále živý jazykový styl. Práce je napsána velmi čtivou formou.

Dále práci zhodnocuje, že se rigorozant se soustředil i na otázky, které vyplynuly z probíhajících změn právního řádu, například z přijaté trestní odpovědnosti právnických osob a úpravy řízení proti právnickým osobám.

V rámci námětů *de lege ferenda* (závěr práce) autor pléduje za přesnější úpravu rozsahu poučovací povinnosti vůči poškozenému (poučení je buď nedostatečné, anebo přespříliš podrobné. Dále doporučuje právní úpravu, podle které by mohly uplatnit nárok na náhradu škody i osoby, které nemají plnou svéprávnost, odlišení pojmů poškozený a oběť trestných činů podle zákona o obětech trestných činů a některé další návrhy na rozšíření procesních práv poškozeného.

Tyto náměty jsou správné a odůvodněné. Je ovšem třeba říci, že možností, jak právně zdokonalit postavení poškozeného a oběti trestného činu v trestním řízení je dlouhá řada, ale některé z nich by vedly sice k posílení procesních práv poškozeného, ale současně i ke ztížení primárního účelu trestního řízení, tj. pokud možno co nejpřesnější zjištění, co se stalo, právní posouzení a uložení trestu.

III.

Rigorózní práce Mgr. Davida Vincíka splňuje předpoklady pro ústní obhajobu. Práce má velmi pěknou odbornou i literární úroveň. Rigorozant osvědčil znalost právní úpravy, širších souvislostí zpracovávaného tématu i aplikační praxe.

Při ústní obhajobě doporučuji, aby se rigorozant blíže vyjádřila k aktuální problematice poškozeného a dohody o vině a trestu.

V Praze 2. 9. 2021

prof. JUDr. Jiří Jelínek, CSc.,